

Planerade analysrapporter

Försäkringskassans Analysavdelning tar fram olika kunskapsunderlag. Exempelvis tar avdelningen fram statistik, besluts- och ledningsstödsinformation samt utgifts- och ärendevolymprognoser. Avdelningen gör också analyser och utvärderingar av socialförsäkringen, av dess administration samt av effekter på individer och samhälle. Underlagen används både inom Försäkringskassan och externt av regeringen, expertmyndigheter, forskare och media. Resultaten från utvärderingarna och de fördjupade analyserna presenteras bl.a. i olika former av analysrapporter. I detta dokument beskrivs kortfattat de inplanerade analysrapporterna.

Analysrapporterna har oftast ett av fyra olika publikationsformer. Dessa är: Regeringsuppdrag, Socialförsäkringsrapporter, Korta analyser och PM. Planerade analyser i serien Korta Analyser redovisas på egen lista.

Rapporterna publiceras löpande på Försäkringskassans hemsida (FK.se) under rubriken *Statistik och analys/publikationer*. I vissa fall publiceras även artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Nedan är länken till rapporterna som ligger på Försäkringskassans hemsida.

[Klicka här för att komma till rapporterna](#)

Listan över planerade analysrapporter uppdateras kontinuerligt då bl.a. datum för de egeninitierade projekten kan ändras, och nya analyser kan tillkomma. Rubrikerna är satta i ett tidigt skede och kan därför komma att förändras över tid.

Innehållsförteckning

Sammanfattande översikt pågående och beslutade uppdrag	3
Pågående och beslutade regeringsuppdrag	4
Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen	4
Analys av särskilda bestämmelser för äldre i förvärvsarbetsålder i sjukförsäkringen.....	4
Analys av aktiviteter under tid med aktivitetsersättning.....	4
Pågående egeninitierade analyser	5
En förändrad handläggarroll på Försäkringskassan	5
Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?	5
Får sjukskrivna som behöver ett bra stöd tillbaka till arbete, och vilka faktorer bidrar eller hindrar?	6
Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning.....	7
Arbetsmarknaden för unga med aktivitetsersättning	7

Sammanfattande översikt pågående och beslutade uppdrag**Pågående och beslutade regeringsuppdrag: 3 st för GD-beslut**

	Namn	GD
1.	Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen	202311, 202504
2.	Analys av särskilda bestämmelser för äldre i förvärvsarbetande ålder i sjukförsäkringen	202406
3.	Analys av aktiviteter under tid med aktivitetsersättning	202411

Pågående egeninitierade analyser: 8 st för beslut vid Analysavdelningen

	Namn	AA
4.	Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?	202309
5.	En förändrad handläggroll på Försäkringskassan	202309
6.	Får sjukskrivna som behöver det ett bra stöd tillbaka till arbete, och vilka faktorer bidrar eller hindrar?	202310, 202403
7.	Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning	202312
8.	Sårbarhetsanalys av bidragsbrott med fokus på bosättning inom Sverige och utomlands	Pausad
9.	Arbetsmarknaden för unga med aktivitetsersättning	202312
10.	Stöd från Socialförsäkringen till föräldrar till barn och ungdomar med psykisk ohälsa	
11.	Leder Försäkringskassans kontroller till beteendeförändringar hos tandläkare?	

Egeninitierade analyser att starta under 2023: 2 st för beslut vid Analysavdelningen

12.	Fördjupade analyser om försäkrade på myndighetsnivå	
13.	Könsskillnader inom avslag av sjukersättning.	

Pågående och beslutade regeringsuppdrag

Analys av skillnader i nyttjande av sjukförsäkringen

Försäkringskassan ska analysera skillnader mellan olika grupper vad gäller sjukpenning och andra ersättningar vid nedsatt arbetsförmåga. Försäkringskassan ska identifiera forskningsaktörer, myndigheter och andra aktörer som har relevanta kunskaper inom området och inhämta synpunkter från dessa under uppdragets genomförande. En plan för arbetet inklusive publiceringstidpunkter för delrapporter ska utarbetas i samråd med Socialdepartementet och lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 april 2023.

Kontaktperson: Alma Wennemo-Lanninger

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: November 2023, Juni 2024, December 2024, April 2025

Analys av särskilda bestämmelser för äldre i förvärvsarbetande ålder i sjukförsäkringen

Försäkringskassan ska analysera konsekvenser av de bestämmelser för äldre i förvärvsarbetande ålder i sjukpenning och sjukersättning som trätt i kraft under 2022. I analysen ska framgå vilka som får ersättning med stöd av de nya bestämmelserna avseende diagnos, kön och andra tillgängliga uppgifter. Denna del av uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 maj 2023. Analysen ska också omfatta konsekvenser för arbetsutbudet bland äldre och samhällsekonomin.

Kontaktperson: Malin Junestav

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: Juni 2024

Analys av aktiviteter under tid med aktivitetsersättning

Försäkringskassan ska sammanställa statistik över aktiviteter som försäkrade med aktivitetsersättning deltar i. Försäkringskassan ska också analysera vilka av de aktiviteter som personer med aktivitetsersättning deltar i som leder till att den försäkrade kommer närmare arbetslivet och vilka aktiviteter som i övrigt bäst förbättrar den försäkrades fysiska och psykiska prestationsförmåga.

Kontaktperson: Malin Junestav

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: November 2024

Pågående egeninitierade analyser

En förändrad handläggarroll på Försäkringskassan

Bakgrund: En av Försäkringskassans största och viktigaste yrkesgrupper är handläggarna av socialförsäkringens förmåner. Dock visar flera studier om Försäkringskassans verksamhet som på olika sätt undersöker handläggarnas uppdrag att handläggarnas yrkesroll och uppdrag behöver förändras. Studierna anger bland annat att handläggarnas olika utbildningsbakgrund har medfört att de gör olika bedömningar i likartade ärenden, att en alltför hög personalomsättning bland handläggarna drivs av otrivsel med arbetsuppgifterna och ökad detaljstyrning och att handläggarrollen i allt ökad grad upplevs som urholkad, med ökad administration och mindre kvalificerade uppgifter. En del studier lyfter också fram att pendlingen i Försäkringskassans styrning har påverkat rättssäkerheten, eftersom handläggarna tenderar att styras mot att göra bedömningar av exempelvis rätten till sjukpenning mot bakgrund av om myndighetens inriktning är mot ett ökat förtroende eller sänkta sjuktal.

Behovet av en förändrad handläggarroll återfinns även i några av Försäkringskassans centrala styrdokument, där det står att myndigheten behöver stärka sin utredningskompetens och kompetens att motivera beslut, särskilt inom sjukförsäkringen.

Syfte och frågeställningar: Studiens syfte är att undersöka hur centrala aktörer på Försäkringskassan ser på förutsättningarna för och behovet av en förändrad handläggarroll. Det finns redan många studier som har undersökt Försäkringskassans handläggare och som lyfter fram behovet av en förändring. Därför fokuserar denna studie på hur synen på handläggarrollen och utvecklingsbehov ser ut bland andra relevanta yrkesgrupper på myndigheten såsom beslutsfattare, verksamhetsutvecklare och HR-personal. För att begränsa och koncentrera studien undersöks uppfattningar om handläggarrollen inom sjukförsäkringen, med fokus på sjukpenningen.

Studien utgår från följande övergripande frågeställningar:

- Hur ser nyckelaktörerna på syfte med och behov av en förändrad handläggarroll?
- Vilka risker med och förutsättningar för en förändrad handläggarroll ser nyckelaktörerna?
- Vilka förändringar i rekrytering och kompetensutveckling anser nyckelaktörerna behövs för att förändra handläggarrollen?
- Hur ser nyckelaktörerna på behov av förändringar i styrning och ledning för att utveckla och vidmakthålla en förändrad handläggarroll?
- Hur ser nyckelaktörerna på de pågående förändringarna inom handläggningen av sjukpenningen i förhållande till upplevda behov av en förändrad handläggarroll?

Kontaktperson: Ann-Sofie Bakshi

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: September 2023

Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?

Bakgrund: Samtal med försäkrade, särskilt på telefon, är en central del av Försäkringskassans verksamhet. Handläggare svarar på frågor, ger råd, söker lösningar på de försäkrades problem,

gör bedömningar och delger beslut. Svåra samtal med försäkrade utgör också många handläggares arbetsvardag. Under de senaste tolv månaderna har Försäkringskassan tagit emot ca fem miljoner telefonsamtal. Hur vi hanterar dessa samtal är av central betydelse för hur de försäkrade upplever oss. Det kan även ha stor betydelse både för förtroendet för myndigheten och tilltron till socialförsäkringen.

Mot bakgrund av ovanstående finns det behov av kunskap om hur väl Försäkringskassans handläggare lyckas hantera de skilda samtal som vi tar emot. Det finns också behov av att identifiera förutsättningarna för att kunna ge god service, men också framgångsrika verktyg för att i samtalen ta reda på vilken typ av kommunikation som kan behövas. Sådana verktyg kan vara delvis gemensamma för alla samtal, delvis specifika för olika delar av Försäkringskassans verksamhet.

Vid Kriminalvårdens frivård har ett utvecklingsarbete bedrivits på basis av forskning om samtal, där slutsatser från resultaten först testats i en pilot. Därefter utvärderades piloten och de arbets sätt som bedömdes vara framgångsrika har sedan implementerats i hela organisationen. Det kan vara värt att undersöka om motsvarande skulle kunna vara tillämpligt inom socialförsäkringsområdet.

Syfte/frågeställningar: Analysen har två huvudsakliga syften: 1) att utveckla kunskapen om hur olika situationer hanteras i samtal mellan handläggare och försäkrade. 2) att använda kunskaperna i utbildningsinsatser för att förbättra myndighetens bemötande och den service som ges till de försäkrade.

Kontaktperson: Elin Thunman, 010-1162526

Ansvarig chef: Matilde Millares

Publicering: September 2023

Får sjukskrivna som behöver det ett bra stöd tillbaka till arbete, och vilka faktorer bidrar eller hindrar?

Bakgrund

Sjukförsäkringen ska, förutom ekonomisk trygghet, ge ett effektivt stöd för att individen ska återfå arbetsförmågan och återgå i arbete. Enligt socialförsäkringsbalken ska Försäkringskassan samordna rehabiliteringsinsatser, klarlägga behov av rehabilitering och se till att de försäkrade får den rehabilitering de behöver (30 kap. 9 § SFB).

Det finns många kunskapsluckor vad gäller rehabiliteringsprocessen och vilka faktorer som främjar återgång i arbete, inte minst när det gäller psykiatriska diagnoser. Kunskapen är även begränsad vad gäller vilka rehabiliteringsinsatser de försäkrade får och i vilken grad insatserna bidrar till att de försäkrade kan återgå i arbete. Överlag är kunskapen begränsad vad gäller den tänkta orsakskedjan mellan Försäkringskassans handläggning, de rehabiliteringsinsatser som andra aktörer ger och individernas återgång i arbete.

Syfte/frågeställningar

Studien ska besvara följande frågor: (1) I vilken grad återgår olika grupper av sjukskrivna till arbete och hur ser utvecklingen ut över tid? (2) Vilka faktorer påverkar återgången i arbete för personer som varit sjukskrivna en längre tid? (3) I vilken grad får sjukskrivna personer rehabilitering av hälso- och sjukvården respektive av arbetsgivare? Får de den rehabilitering de

Analysavdelningen

Ändringsdatum
2023-08-16Diarienummer
FK 2023/000012
Version
6

behöver för att kunna återgå i arbete? (4) Finns det några samband mellan Försäkringskassans handläggning, till den rehabilitering som sjukskrivna får och de försäkrades återgång i arbete? (5) Hur kan Försäkringskassan följa resultat och mål för sitt uppdrag att stödja sjukskrivna tillbaka i arbete?

Kontaktperson: Cecilia Eek 010–116 93 28

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: Prel. två delrapporter ht 2023 som besvarar fråga 1–2 respektive 3–4 och en huvudrapport 2024 som besvarar fråga 5

Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning

Bakgrund: Både antalet och andelen som inte bedömts ha rätt till assistansersättning och därmed fått avslag på sin ansökan har ökat gradvis över tid. Ungefär en tredjedel av dem som fick avslag på sin ansökan om assistansersättning 2018 bedömdes inte tillhöra personkretsen för LSS. Eftersom inga förändringar har skett i personkretsens utformning – varken i regelverk eller i Försäkringskassans interna styrdokument – beror det sannolikt på att gruppen som ansöker om assistansersättning har förändrats.

Syfte/frågeställningar: Varför är det många som ansöker om assistansersättningen som inte bedöms tillhöra personkretsen eller bedöms ha få timmar i grundläggande behov? Vilka informationsinsatser kan Försäkringskassan bistå i för att tydliggöra vilka som tillhör målgruppen för assistansersättning och vilka som (även) kan ansöka om andra stöd från kommun och region?

Kontaktperson: Sebastian Ghannad 010-112 74 00

Ansvarig chef: Ulrika Eriksson

Publicering: december 2023

Arbetsmarknaden för unga med aktivitetsersättning

Bakgrund: Andelen med aktivitetsersättning som kommer i arbete har minskat från cirka 10–12 procent före pandemin till cirka 5 procent efter pandemin. Vinsterna med att unga med aktivitetsersättning kommer i arbete har tidigare beräknats vara mycket höga. Därför läggs förhållandevis stora resurser på att dessa personer ska kunna etablera sig eller på annat sätt bidra på arbetsmarknaden.

Syfte och frågeställningar:

Analysen väntas bidra med kunskap kring vilka möjligheter som finns på arbetsmarknaden för personer med aktivitetsersättning. Sådana kunskaper kan användas som underlag för utveckling av effektiva insatser. Preliminära frågeställningar är:

- Vilken ställning har personer med aktivitetsersättning på arbetsmarknaden?
- Hur lång tid tar det för dessa personer att få arbete?
- Vilken typ av arbetsgivare anställer personer med aktivitetsersättning?
- Vad är företagens perspektiv när det gäller att anställa personer med aktivitetsersättning?
- Kommer personerna tillbaka till socialförsäkringen igen och i så fall efter hur lång tid?
- Vilka olika insatser som stöttar dessa personer på arbetsmarknaden finns i dag? Behöver stödet förändras?

Analysavdelningen

Ändringsdatum
2023-08-16Diarienummer
FK 2023/000012
Version
6

- Vilka förutsättningar har samt behöver dessa personer för att förvalta de investeringar som gjorts för att öka deras arbetsförmåga?

Kontaktperson: Björn Axelsson 010-113 47 93

Ansvarig chef: Jon Dutrieux

Publicering: Första delrapport planerad till december 2023